

Dosar nr. 3r-38/2023
2-21087517-01-3r-15022023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud: V. Ciumac)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: Gh. Mîra, A. Bostan, Gr. Dașchevici)

DECIZIE

01 martie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Aliona Miron
Iurie Bejenaru

examinând recursul depus de Gospodăria Țărănească „Costețchi Valentin Mihail”,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Gospodăria Țărănească „Costețchi Valentin Mihail” împotriva Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură cu privire la contestarea actelor administrative individual defavorabile,

împotriva încheierii din 27 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost declarat inadmisibil apelul depus de Igor Tcaci în interesele Gospodăriei Țărănești „Costețchi Valentin Mihail” împotriva hotărârii din 21 aprilie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă:

La 10 iunie 2021 GȚ „Costețchi Valentin Mihail” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, prin care a solicitat anularea deciziei f/n din mai 2021 emisă de Comisia de examinare a cererilor prealabile din cadrul Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură; obligarea AIPA să dispună reluarea dosarelor de subvenționare nr. 2.2./2010SR5478 și nr. 4/2010SR5501 și autorizarea spre plată a sprijinului financiar în mărime de 1 000 000 de lei conform dosarului de subvenționare nr.2.2/2010SR5478 și suma de 759 928,21 de lei conform dosarului de subvenționare nr.4/2010SR5501; repararea prejudiciului material în sumă de 72 398,98 de lei și a prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilegale ale reprezentanților AIPA în sumă de 30 000 de lei (f.d. 3-12, vol. I).

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 21 aprilie 2022, a fost declarată inadmisibilă acțiunea de contencios administrativ înaintată de GȚ „Costețchi Valentin Mihail”, în partea pretențiilor privind repararea prejudiciului cauzat (f.d. 89-92, vol. II).

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani din 21 aprilie 2022, acțiunea depusă de GȚ „Costețchi Valentin Mihail”, a fost respinsă ca neîntemeiată (f.d. 96,

vol. II).

La 13 iunie 2022 Tcaci Igor, în interesele apelantului GȚ „Costețchi Valentin Mihail”, a depus cerere de apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani din 21 aprilie 2022, solicitând casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi decizii, prin care acțiunea să fie admisă (f.d. 102-103, vol. II).

Prin încheierea din 27 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost declarat inadmisibil apelul depus de Igor Tcaci, în interesele apelantului GȚ „Costețchi Valentin Mihail”, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 21 aprilie 2022, din motiv că apelul este depus de o persoană neîmputernicită, apelul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 232 alin. (1) din Codul administrativ, iar apelantul nu a solicitat repunerea în termen.

La 09 februarie 2023, GȚ „Costețchi Valentin Mihail”, prin intermediul adresei electronice, a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 27 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii contestate cu remiterea dosarului în instanța de apel cu primirea spre examinare a cererii de apel.

În motivarea recursului a indicat că nu este de acord cu încheierea instanței de apel, deoarece concluzia instanței de apel este prematură.

A susținut că la data de 13 iunie 2022 Igor Tcaci, în interesele GȚ „Costețchi Valentin Mihail” nu a depus și nici nu a semnat cererea de apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 21 aprilie 2022. Semnătura aplicată pe cererea de apel nu este autentică cu semnătura de confirmare a identității de pe buletinul de identitate a lui Igor Tcaci. Cererea de apel depusă este semnată de administrator și proprietarul Valentin Costețchi, fiind aplicată și ștampila persoanei juridice.

A menționat că cererea de apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 21 aprilie 2022 a fost expediată la data de 13 iunie 2022, prin corespondența electronică în adresa instanței cu rugămintea de a confirma recepționarea și înregistrarea cererii de apel.

Susținerea instanței de apel, precum că copia dispozitivului a fost expediată în adresă participanților la proces prin intermediul oficiului poștal la 22 aprilie 2022 nu corespunde adevărului, deoarece corespondența poștală, copia dispozitivului hotărârii a fost expediată la data de 22 aprilie 2022 și a ajuns în adresa GȚ „Costețchi Valentin Mihail” la data de 13 mai 2022 și tot la aceeași dată a și depus cererea de apel. Copia hotărârii motivate din 21 aprilie 2022 prima instanță a expediat-o în adresa GȚ „Costețchi Valentin Mihail” la data de 21 octombrie 2022 și a recepționat-o la data de 24 octombrie 2022.

La 15 februarie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură copia recursului depus de GȚ „Costețchi Valentin Mihail” împotriva încheierii din 27 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art.191 alin.(5) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție soluționează cererile de recurs împotriva hotărârilor, deciziilor și încheierilor curții de apel.

Conform art.243 alin.(2) din Codul administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție a decis examinarea cererii de recurs fără înștiințarea participanților la proces, cu plasarea datei ședinței pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, fiind inoportună invitarea părților.

Studiind actele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins din următoarele motive.

Conform art. 243 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă decizie de respingere a recursului.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că în prezenta speță obiectul de examinare în ordine de recurs vizează legalitatea încheierii din 27 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost declarat inadmisibil apelul depus de Igor Tcaci, în interesele apelantei GȚ „Costețchi Valentin Mihail”, împotriva hotărârii din 21 aprilie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, deoarece apelul este depus de o persoană neîmputernicită și apelul a fost depus după expirarea termenului prevăzut la art. 232 alin. (1) din Codul administrativ, iar apelantul nu a solicitat repunerea în termen.

În conformitate cu art. 236 alin. (2) lit. c) Codul administrativ, apelul se declară inadmisibil în special, când apelul este depus de o persoană neîmputernicită.

În corespundere cu art. 233 alin. (2) Cod administrativ, cererea de apel se semnează de apelant sau de reprezentantul lui legal ori împuternicit.

Conform art. 45 alin. (3) din Codul administrativ, persoanele juridice acționează prin reprezentanții lor.

În temeiul art. 195 din Codul administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169-171.

În context, art. 75 alin. (2), (4) din Codul de procedura civilă, stabilește că procesele persoanelor juridice se susțin în instanță de judecată de către organele lor de administrare, care acționează în limitele împuternicirilor atribuite prin lege, prin alte acte normative sau prin actele lor de constituire, precum și de către alți angajați împuterniciți ai persoanei juridice, de către avocați sau avocați stagieri. Actele procedurale efectuate de reprezentant în limitele împuternicirilor sale sînt obligatorii pentru persoana reprezentată în măsura în care ele ar fi fost efectuate de ea însăși. Culpă reprezentantului este echivalentă culpei părții. Ansamblul acestor norme de drept urmăresc scopul legitim de bună administrare a justiției și al protecției intereselor legale ale persoanei reprezentate.

Conform art. 81 Cod de procedură civilă, împuternicirea de reprezentare în judecată acordă reprezentantului dreptul de a exercita în numele reprezentatului toate actele procedurale, cu excepția dreptului de a semna cererea și de a o depune în judecată, de a recurge la arbitraj pentru soluționarea litigiului, de a renunța total sau parțial la pretențiile din acțiune, de a majora sau reduce cuantumul acestor pretenții, de a modifica temeiul sau obiectul acțiunii, de a o recunoaște, de a recurge la mediere, de a încheia tranzacții, de a intenta acțiune reconvențională, de a transmite

împuterniciri unei alte persoane, de a ataca hotărîrea judecătorească, de a-i schimba modul de executare, de a amîna sau eşalona executarea ei, de a prezenta un titlu executoriu spre urmărire, de a primi bunuri sau bani în temeiul hotărîrii judecătoreşti, drept care trebuie menţionat expres, sub sancţiunea nulităţii, în procura eliberată reprezentantului persoanei juridice sau în mandatul eliberat avocatului.

Ținând cont de împrejurările menţionate în coraport cu normele enumerate, Completul specializat pentru examinarea acţiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curţii Supreme de Justiție conchide că instanța de apel corect a reţinut că cererea de apel semnată și depusă de reprezentantul Tcaci Igor, în interesele GȚ „Costețchi Valentin Mihail”, împotriva hotărîrii Judecătoriei Chişinău, sediul Râşcani din 21 aprilie 2022, urmează a fi declarată inadmisibilă, pe motivul depunerii apelului de o persoană neîmputernicită.

Or, din materialele cauzei rezultă cu certitudine că cererea de apel a fost semnată și depusă în interesele GȚ „Costețchi Valentin Mihail” de către Tcaci Igor, care acţionează în calitate de reprezentant în temeiul procurii eliberate de GȚ „Costețchi Valentin Mihail” la data de 15.10.2020, cu termen de valabilitate de 3 ani, procura fiind autenticată la notar la data de 15.10.2022 cu nr. „2-2223” (f.d. 24-25, vol. II), în care sunt stipulate expres împuternicirile reprezentantului Tcaci Igor.

În procura nominalizată, nu este menţionat expres dreptul reprezentantului „de a ataca hotărîrea judecătorească”, după cum este prevăzut în art. 81 Cod de procedură civilă, fiind menţionată o frază generală că, Tcaci Igor a fost împuternicit inclusiv cu următoarele drepturi: „dreptul de a depune și semna din numele meu orice cerere necesară în acest sens, precum și a radia toate sumele de bani ce mi se cuvin și de a primi actele necesare de la organele competente”.

În aceste circumstanțe, instanța de apel just a reţinut că, o astfel de formulare, prin prisma prevederilor art. 81 Cod de procedură civilă, nu acordă reprezentantului apelantului dreptul de a ataca hotărîrea judecătorească, or, această împuternicire urmează a fi indicată expres în procură, sub sancţiunea nulităţii, circumstanțe care nu se atestă la caz.

Astfel, instanța de recurs conchide că completul specializat al instanței de apel corect a stabilit lipsa împuternicirilor lui Tcaci Igor de a ataca hotărîrea judecătorească din numele GȚ „Costețchi Valentin Mihail”. Or, incertitudinea formulării nu trebuie interpretată extensiv, dimpotrivă restrictiv, interpretarea urmînd a fi valorificată în ansamblul obiectului reglementat – atacarea hotărîrii judecătoreşti.

Prin urmare, instanța de apel temeinic și legal a conchis că apelul depus de Igor Tcaci, în interesele GȚ „Costețchi Valentin Mihail”, împotriva hotărîrii Judecătoriei Chişinău, sediul Rîşcani din 21 aprilie 2022, a fost depus fără împuterniciri, ceea ce duce la declararea apelului ca fiind inadmisibil.

Referitor la motivul de inadmisibilitate prevăzut de art. 236 alin. (2) lit. d) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acţiunilor în contencios administrativ reține că și în această parte încheierea instanței de apel este în concordanță cu normele procedurale.

Astfel, în conformitate cu art. 232 alin. (1) din Codul administrativ, apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărîrea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Din conținutul normei de drept sus-citate rezultă că termenul de procedură

instituit de legiuitor pentru demararea căii de atac în ordine de apel este prevăzut de o normă imperativă, iar respectarea termenului de depunere a apelului este o obligație a apelantului.

În acest sens, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ relevă că dispozitivul hotărârii instanței de fond a fost pronunțat public la 21 aprilie 2022 (vol. II, f.d. 96).

Concomitent, din materialele dosarului, instanța de recurs reține că dispozitivul hotărârii a fost notificat părților prin intermediul oficiului poștal la 13 mai 2022 (f.d. 59, vol. II).

Prin urmare, la caz termenul de declarare a apelului a început să curgă la 22 aprilie 2022, ziua imediat următoare datei emiterii dispozitivului hotărârii contestate, și a expirat la 23 mai 2022, următoarea zi lucrătoare, în condițiile în care a 30-a zi stabilită de Lege expira în zi nelucrătoare.

Cu toate acestea, apelul a fost depus la 13 iunie 2022, fapt ce denotă depunerea apelului după expirarea termenului legal, nefiind confirmată temeinicia unei asemenea întâzieri prin careva probe. Alegația recurentului privind faptul că i-a fost notificat dispozitivul hotărârii la data de 13 mai 2022, instanța de recurs o consideră neîntemeiată, deoarece articolul 232, alin. (1) din Codul administrativ stipulează expres că începutul curgerii termenului de depunere a apelului este determinat doar de un singur eveniment – pronunțarea dispozitivului hotărârii.

Prin urmare, momentul notificării/comunicării dispozitivului hotărârii judecătorești nu influențează data de la care începe să curgă termenul de 30 de zile de contestare a hotărârii judecătorești prin depunerea cererii de apel.

Conform art. 232 alin. (1) din Codul administrativ, apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis hotărârea contestată transmite neîntârziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărârii, instanței de apel.

Așadar, Colegiul notează că importanța termenelor procedurale este dictată de faptul că ele determină regimul temporar optimal pentru realizarea justiției, pe de o parte, mobilizează cercetarea cauzei, pe de altă parte contracarează urgentarea nejustificată a realizării drepturilor și obligațiilor procesuale, reprezentând instrumentul prevenirii uzării de către participanții la proces cu rea-credință de drepturile lor procedurale. Neexecutarea dispozițiilor normelor de drept material determină aplicarea sancțiunilor procedurale, cu survenirea efectelor negative.

Colegiul mai menționează că neexercitarea oricărei căi de atac și neîndeplinirea oricărui alt act de procedură în termenul legal atrage decăderea din drept, afară de cazul în care legea dispune altfel sau partea dovedește că a fost împiedicată printr-o împrejurare mai presus de voința ei să efectueze acțiunea în termen.

Conform art. 65 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, dacă o persoană, din motive independente de voința ei, nu a putut respecta un termen legal, atunci, la cerere, ea poate fi repusă în termen. Culpă unui reprezentant legal sau împuternicit se atribuie reprezentatului. Cererea de repunere în termen se depune în termen de 15 zile de la înlăturarea impedimentului. La cerere se anexează probele care confirmă faptele pe care aceasta se întemeiază și, suplimentar, se recuperează acțiunile omise.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al

Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție notează că, în conformitate cu art. 237 alin. (1) din Codul administrativ, dispozițiile art. 65 alin. (1)-(3) și (5) se aplică corespunzător pentru repunerea în termenul de apel și în termenul de prezentare a motivării apelului.

La caz, GȚ „Costețchi Valentin Mihail” nu a depus în instanța de apel cerere de repunere în termen, cu anexarea probelor de omitere a termenului legal.

Iar prin prisma art. 24 alin. (1) din Cod administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți. Buna-credință prezumă că partea este obligată să respecte termenele prevăzute de lege, ori termenul de apel este considerat un termen imperativ, absolut și peremptoriu, astfel că nerespectarea lui atrage după sine decăderea părții din dreptul de a mai exercita această cale de atac.

Astfel, se constată drept temeinică încheierea instanței de apel, deoarece GȚ „Costețchi Valentin Mihail” nu a prezentat apelul în modul stabilit de art. 232 alin. (1) din Codul administrativ, fapt ce a atras consecințele dispozițiilor art. 236, alin. (2), lit. d) din Codul administrativ.

Conform jurisprudenței CEDO participanții procesului de judecată, inițiind proceduri în justiție, urmează să-și asume un rol activ, urmărind cu diligență derularea procesului său și să dispună cu bună-credință de drepturile lor procedurale.

În aceste circumstanțe, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție subliniază că, neprezentând apelul în termenul stabilit de lege, GȚ „Costețchi Valentin Mihail” a demonstrat o neglijență a drepturilor sale procedurale, prin urmare instanța nu poate accepta o asemenea omisiune, or, ea contravine legislației naționale și internaționale.

Dat fiind faptul că GȚ „Costețchi Valentin Mihail” nu a depus apelul în termen, instanța de recurs apreciază că soluția instanței de apel este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul articolului din Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanța de fond și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul.

În conformitate cu art. 243, alin. (1), lit. b) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul depus de Gospodăria Țărănească „Costețchi Valentin Mihail”.

Se menține încheierea din 27 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de Gospodăria Țărănească „Costețchi Valentin Mihail” împotriva Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură cu privire la contestarea actelor administrative individual defavorabile.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Aliona Miron

Iurie Bejenaru